

Đề bài

Giải thích câu
tục ngữ:

***Uống nước
nhớ nguồn.***

Bài làm

Dân tộc Việt Nam vốn có truyền thống đạo lí vô cùng tốt đẹp. Trong truyền thống đạo lí đó, chữ nhân được đặt lên hàng đầu. Một khía cạnh của nhân nghĩa và lòng biết ơn, thứ tình cảm cao quý thiêng liêng. Người xưa rất coi trọng việc giáo dục đạo đức. Biết bao bài học lớn lao, sâu sắc đã được gói gắm vào ca dao, tục ngữ, những lời ru mộc mạc mà chan chứa tình nghĩa. Câu tục ngữ *Uống nước nhớ nguồn* cũng nằm trong mặt đạo lí truyền thống tốt đẹp ấy.

Mượn một hình ảnh giản dị để gửi gắm một triết lí sống sâu xa, đó là cách thể hiện quen thuộc của người xưa. Không đao to, búa lớn, cứ rủ rì ngọt ngào mà thấm thía, lòng biết ơn được nhắc tới trong một hoàn cảnh khác nhau. Khi bắt đầu bữa cơm mới ngọt ngào hương vị đồng quê, người lao động nhấn nhủ:

Ai ơi bụng bát cơm đầy,

Đẻo thơm một hạt đắng cay muôn phần

Lúc giờ tay hái một trái cây chín mọng trên cành lại nhớ kẻ *trồng cây*. Lúc sung sướng uống từng ngụm nước mát lạnh vẫn không quên nhắc nhau *phải nhớ nguồn*.

Nghĩa đen của câu tục ngữ trên không dừng lại ở đó. Cao hơn, sâu hơn, nó nhắc nhở chúng ta phải trân trọng, biết ơn những người đi trước đã đổ mồ hôi, nước mắt và cả máu xương để đem lại thành quả tốt đẹp mà chúng ta đang hưởng thụ.

Ông cha ta suốt mấy ngàn năm dựng nước và giữ nước đã đổ mồ hôi xương máu để hôm nay con cháu được sống dưới bầu trời độc lập, tự do. Cha mẹ sinh thành ra ta, nuôi ta khôn lớn, công lao ấy cao tựa Thái Sơn. Thầy cô dạy dỗ ta nên người có ích cho xã hội, ơn nghĩa ấy lớn như biển rộng.

Rồi chén cơm ta ăn, tấm áo ta mặc, cuốn sách ta học... là thành quả lao động của bao người ngày đêm miệt mài trên đồng ruộng, trong xưởng máy làm ra của cải phục vụ xã hội. Kết quả sáng tạo không ngừng ấy chính là nguồn nước vô tận mà chúng ta đang được thừa hưởng. Chúng ta phải biết trân trọng cái mạch nguồn trong trẻo đó.

Lòng biết ơn là cơ sở của đạo làm người. Một xã hội chỉ thực sự tốt đẹp khi nó được xây dựng vững vàng trên nền tảng đạo lí. Trên khắp đất nước ta, lòng biết ơn thể hiện ở các đình miếu, chùa chiền thờ phụng các bậc tiền bối có công mở nước và giữ nước, ở các dịp lễ hội như giỗ tổ Hùng Vương, Hai Bà Trưng, Thánh Gióng, Trần Hưng Đạo, Lê Lợi, Quang Trung, Hồ Chí Minh... Công lao của các vị anh hùng dân tộc luôn được nhân dân ta nhắc nhở, tưởng niệm với lòng thành kính và biết ơn sâu sắc.

Trong mỗi gia đình, bàn thờ tổ tiên, ông bà được đặt ở nơi trang trọng nhất cũng là biểu hiện của tình cảm *uống nước nhớ nguồn*.

Chính sự kế thừa và phát huy truyền thống của các thế hệ hôm nay đã tạo nên sức sống muôn đời của non sông đất nước Việt Nam.

Hiện nay, trong cả nước đang dấy lên phong trào đền ơn đáp nghĩa đối với thương binh, liệt sĩ, những bà mẹ anh hùng, những gia đình có công với cách mạng. Đảng và nhà nước cùng toàn dân thực sự quan tâm chăm sóc các đối tượng chính sách. Thương binh được học nghề, được trợ vốn làm ăn, các gia đình liệt sĩ, các bà mẹ anh hùng được tặng nhà tình nghĩa, được các cơ quan, đoàn thể phụng dưỡng, săn sóc tận tình. Rồi những cuộc hành quân về chiến trường xưa tìm hài cốt đồng đội, những nghĩa trang liệt sĩ đẹp đẽ với đài Tổ quốc ghi công uy nghiêm, sừng sững luôn nhắc nhở mọi người, mọi thế hệ hãy nhớ ơn các liệt sĩ đã hy sinh anh hùng vì dân tộc, tự do... Không thể nào kể hết những biểu hiện sinh động, phong phú của đạo lí *uống nước nhớ nguồn* của dân tộc ta.

Nhưng không đơn giản là ta chỉ *uống nước* mà còn có nhiệm vụ bảo vệ và bổ sung cho cái *nguồn nước* dân tộc bất diệt ấy. Có như vậy mới phát huy được tinh hoa, truyền thống tốt đẹp mà tổ tiên ta để lại.

Trong hoàn cảnh mới của đất nước, người *uống nước* vừa là người hưởng thụ, vừa là người có nghĩa vụ và trách nhiệm đối với thế hệ sau. Có như vậy, đất nước ta mới có ngày giàu mạnh.

Lòng biết ơn không phải tự nhiên mà có. Nó là kết quả quá trình rèn luyện phấn đấu lâu dài của mỗi con người. Thuở ấu thơ, chúng ta đã được nghe lời ru thấm đượm ân tình của bà, của mẹ:

*Con người có tổ có tông,
Như cây có cội như sông có nguồn*

Hay như

*Công cha nghĩa mẹ ơn thầy,
Sống sao cho bỏ những ngày ước ao...*

Cứ như thế, từng chút một, theo thời gian, lòng biết ơn lớn dần lên và thấm sâu vào máu thịt mỗi người.

Ở độ tuổi học sinh, chúng ta chưa làm ra của cải vật chất, tinh thần cho xã hội. Do đó, hãy bày tỏ lòng biết ơn chân thành đối với cha mẹ, thầy cô và mọi người bằng chính lời nói, việc làm hằng ngày của mình. Phấn đấu trở thành trò giỏi, con ngoan là cách đền đáp công ơn thiết thực nhất. Câu tục ngữ *Uống nước nhớ nguồn* là bài học đạo lí cho mỗi chúng ta.

*Mẹ ru giấc ngủ ca dao
Tháng năm con lớn con vào đời thơ.*